

[Rahbæk Møller]

aldemokratiet vil tage konkrete initiativer med udgangspunkt i enkelte punkter i SiDs program, så vil vi formodentlig støtte disse initiativer, men jeg synes godt, man kan prøve på flere måder.

Desværre må vi se i øjnene, at folketinget ikke vil pålægge regeringen at lave det redøgørelsesarbejde, vi beder om. Det var i hvert fald indholdet af fru Lone Dybkjærs bemærkninger.

Mange af de ting, det var meningen at få frem, kan vi få frem under udvalgsarbejdet, så jeg ser frem til et godt og konstruktivt udvalgsarbejde. Trods alt gav de fleste ordførere udtryk for, at de støtter intentionerne i forslaget, og det må kunne give anledning til et eller andet.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til erhvervsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af lovforslag nr. L 91:

Forslag til lov om oprettelse af virksomhedsråd og indførelse af medarbejderdemokrati i statens virksomheder og institutioner.

Af Ole Henriksen (SF) m.fl.
(Fremsat 29/11 84).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Finansministeren (Palle Simonsen):

Hovedsigtet med SFs lovforslag er at bryde med princippet om retten til at lede og fordele arbejdet inden for statens virksomheder og institutioner. Princippet om ledelsesretten er på det private arbejdsmarked bl.a. fastslået i hovedaftalen af 1973 mellem LO

og DA med ændringer pr. 1. marts 1981, men følger i øvrigt almindelige retsgrundsætninger.

Arbejdsgiverens ledelsesret skal naturligvis udøves i overensstemmelse med aftaler og kollektive overenskomster og i samarbejde med arbejdstagerne og deres tillidsrepræsentanter efter de gældende samarbejdsregler såvel inden for det offentlige som inden for den private sektor.

Inden for specielt statens område må det i øvrigt fremhæves, at det er tvivlsomt, om den politisk valgte minister kan afgive en del af sin kompetence til et medarbejderråd, således som det tilsyneladende er forudsat i lovforslaget. Det følger jo af grundlovens bestemmelser, at en minister over for folketinget kan drages til ansvar for den embedsførelse, der finder sted inden for ministerområdet. Dette ansvar og denne kompetence kan delegeres og bliver i vidt omfang delegeret til underliggende instanser inden for de rammer, som bl.a. sættes via de forskellige speciallove og de bemyndigelsesbestemmelser, der findes her. Selv om der således træffes en lang række afgørelser på forskellige administrative niveauer inden for ministerområderne, hvor ministeren ikke direkte deltager ved beslutningerne, hviler ansvaret alligevel i sidste ende på ministeren.

Undtaget herfra er naturligvis tilfælde, hvor en embedsmand kan drages strafferetligt til ansvar, eller hvor der er tale om en tjenesteforsømmelse. Det fremsatte lovforslag bryder med denne ansvarsfordeling, og det vil regeringen naturligvis ikke medvirke til. Regeringen forstår egentlig heller ikke, at SF vil være med til et sådant forslag.

Hvordan skal vi i folketinget kunne sikre os indflydelse på, hvordan statsadministrationen udfører sit virke, hvis ansvaret udbredes til et utal af medarbejdere eller virksomhedsråd? Når der som her fremsættes forslag om en ny ordning, der fundamentalt bryder med det eksisterende ministeransvarlighedsprincip, og som reelt fratager folketinget mulighed for kontrol med og ansvarsplacering over for statens styrelser og institutioner, vil regeringen og forhåbentlig alle partier i folketinget melde klart fra over for en sådan tanke.

Lovforslaget giver mig imidlertid anledning til nogle bemærkninger om statens samarbejdsregler. Det er jo et led i lovforslaget,

[Finansministeren]

at de nuværende regler om samarbejdsudvalg og i øvrigt også reglerne om fremgangsmåden ved indførelse af ny teknologi inden for statens område ophæves. Disse regler er etableret efter et grundigt forarbejde og i enighed med de involverede parter. Hidtil har det været et grundlæggende princip, at samarbejdsreglerne såvel på det private som på det offentlige arbejdsmarked bygger på et forhandlingsresultat og således ikke er et lovgivningsspørgsmål. Forslaget bryder med dette princip.

Det er regeringens opfattelse, at ændring af reglerne om relationerne mellem arbejdsgiver- og arbejdstagerparterne bedst fastsættes i enighed mellem parterne. Statens samarbejdsregler indeholder i dag bestemmelser, hvorefter en række af de emneområder, som virksomhedsrådene efter lovforslaget skal beskæftige sig med, allerede skal behandles i samarbejdsudvalgene. Efter det, der foreligger for mig, har samarbejdsudvalgene vist sig at kunne fungere i praksis uden væsentlige problemer, og der er således allerede sikret personalet en betydningsfuld medindflydelse på en række af de opgaver, der udføres i statens virksomheder og institutioner.

Som det også fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, er det et led i regeringens moderniseringsprogram, at der skal gennemføres en delegering af ansvar og kompetence. Det er fundamentale principper i moderniseringsprogrammet. Beslutningerne skal således træffes så tæt som muligt ved det personale, der har den direkte kontakt med borgere og virksomheder. De centrale myndigheder i stat og kommune skal indskrænke sig til at fastsætte generelle rammer for de udførende institutioners og myndigheders virke.

Gennemførelsen af dette program indebærer naturligvis en høj grad af engagement hos medarbejderne på alle niveauer i de enkelte statsvirksomheder, og det er klart, at en række problemer i den anledning må behandles i samarbejdsudvalgene, efterhånden som moderniseringsprogrammets enkelte elementer føres ud i livet i overensstemmelse med den dagsorden, som folketinget vedtog den 9. maj 1984.

Med disse bemærkninger skal jeg afvise SFs lovforslag.

Bakholt (S):

SF foreslår, at der skal oprettes virksomhedsråd, som skal lede og fordele arbejdet i statens virksomheder og institutioner. Går vi lovforslaget igennem, må vi konstatere, at det bryder ret afgørende med de nuværende ledelsesprincipper. Vi er i socialdemokratiet enige i, at de ansatte skal have en større reel indflydelse på deres egen arbejdsituation, men jeg vil også sige til SF, at når man foreslår en så omfattende lovgivning som det, der er lagt på bordet her, så er det jo kutyme, når det vedrører arbejdsmarkedet, at tingene altid har været diskuteret igennem med parterne på arbejdsmarkedet, inden man har taget fat på en sådan lovgivning. Jeg mener også, at det bør være tilfældet, når vi skal ændre på disse principper her. Det er noget, som parterne på arbejdsmarkedet skal have lejlighed til at drøfte igennem, inden der foretages en lovændring.

Vi kan ikke støtte lovforslaget, men SFs arbejde skal ikke være forgæves. Vi må i arbejdsmarkedsudvalget have kigget lidt på, hvordan de nugældende samarbejdsaftaler fungerer, og om der er behov for at få noget ændret her, så de måske kan blive lidt bedre. Vi skal selvfølgelig videre i vores demokratisering på arbejdspladserne, og det er ikke usandsynligt, at der kan findes nogle andre og bedre modeller end dem, der er foreslået her, så der alligevel opnås nogle resultater.

Jeg har et par spørgsmål vedrørende SFs lovforslag. Jeg ved ikke, om SF kan svare på dem nu, men så må vi have det undersøgt i udvalget, og jeg kan også forstå på det indlæg, som finansministeren kom med, at der er en række ting, der skal ændres, ud over det, der er foreslået i §§ 8 og 9, hvis lovforslaget skal gennemføres.

Vi er altså parate til at se på, hvordan de nuværende samarbejdsudvalg fungerer, om der er nogle ting, vi kan forbedre her, men lovforslaget mener vi ikke er egnet til gennemførelse, sådan som det ser ud.

Houe (KF):

Lovforslaget, der udelukkende drejer sig om statens virksomheder og institutioner, rummer ifølge sin formulering også den hensigt, at en vedtagelse af det skal bane vejen for afskaffelse af arbejdsgivernes ret til at lede og fordele arbejdet også på det private arbejdsmarked. Det er naturligvis helt at

[Houe]

have ønsker om så radikale ændringer i et samfunds opbygning, men det er lige så rimeligt, at andre har en modsat indstilling.

En lov over den læst, SF her har lagt frem, vil som nævnt af ministeren give problemer med ministres ansvar. Den vil næppe give en døjt mere demokrati end det, der er opnået ved eksisterende aftaler; tværtimod vil arbejdsgange og beslutningsprocesser blive så besværlige, at de fleste ledelsesfunktioner enten ikke udføres eller, hvis de udføres, bliver ineffektive.

Det er de konservatives opfattelse, at de aftaler, der eksisterer om samarbejdsudvalg m.m., er tilstrækkelige til at sikre en høj grad af forståelse mellem medarbejdere og ledelse. Skal der overhovedet ske ændringer, må det ske efter forhandling mellem parterne, og uden at princippet om virksomhedens ledelses ret til at lede og fordele arbejdet antastes.

Det konservative folkeparti indstiller lovforslaget til forkastelse.

Jens Peter Jensen (V):

Jeg kan ganske henholde mig til finansministerens bemærkninger og blot understrege, at vi ikke skal ud i noget ansvarsforflygtigende.

Lad mig gøre en enkelt lille aktuel bemærkning: jeg tror, at tinget har en fornemmelse af, at det allerede kan være svært nok at få ansvar placeret hos ministre.

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

Medarbejderdemokrati lyder da smukt, og hvem vil ikke som VS'er være med til at fragte arbejdsgiverne deres ret til at lede og fordele arbejdet. Ud fra det, SF tror lovforslaget lægger op til, vil den undrende tilskuer spørge sig selv: hvorfor kan VS ikke umiddelbart støtte dette forslag?

VS er for en større reel indflydelse, men vi mener faktisk, at lovforslaget har en helt anden virkning. Vi mener, at det sovser medarbejderne ind i en ansvarlighed for systemet. I § 1, stk. 3, står der: »Virksomhedsrådet skal i udøvelsen af sine funktioner respektere gældende lov og administrative bestemmelser samt aftaler i henhold til tjenestemandsløvgivningen og de kollektive overenskomster.« Det vil sige, at vi også skal overholde finansloven f.eks. Hvad med medarbejderne i arbejdsformidlingen, hvor der er skåret ned på

arbejdsformidlingssystemet? Skal de overholde den finanslov? Det mener vi da ikke de skal.

Vi mener tværtimod, at de skal få en kamp imod den op at stå. Vi mener heller ikke, at virksomhedsrådet, hvor medarbejderne er repræsenteret, skal sidde og fyre sig selv. Vi mener, det er kampen mod fyringerne, der står i centrum.

Vi mener heller ikke, at det kan være medarbejderne, der skal bindes op i en ansvarlighed for nedskårne budgetter, sådan som der lægges op til i § 3. Også her er vi imod.

§ 4 kan vi ikke forstå. Der står, at valg til virksomhedsråd skal finde sted blandt samtlige ansatte. Kunne man ikke risikere, at uorganiserede så kom ind? Det må da være organiserede, sådan som tilfældet er i dag, der skal være medlemmer af virksomhedsrådene, hvis de skulle oprettes.

Derudover forstår vi overhovedet ikke, at den af en minister udpegede direktør for en virksomhed altid skal være medlem af virksomhedsrådet samt beklæde formandsposten.

Sluttelig vil jeg blot sige, at vi heller ikke forstår § 7. Hvorfor skulle loven ikke omfatte personel til pligtig tjeneste, hvis den ellers kom igennem?

Konkluderende kan jeg sige, at vi mener, at lovforslaget er grebet ud af den blå luft. Det lægger heller ikke op til nogen aktiviteter inden for det offentlige område.

Lone Dybkjær (RV):

Det radikale venstre kan ikke støtte det fremsatte lovforslag, men vi vil godt benytte anledningen til at få hele spørgsmålet om den offentlige personalepolitik gennemdrøftet lidt nærmere i udvalget, sådan at vi får nogle nærmere oplysninger om, hvordan det rent faktisk går.

Dohrmann (FP):

Jeg er komplet uenig i dette lovforslag og dets indhold. Jeg har næsten lyst til at sige, at man for næsten samtlige paragraffers vedkommende burde gøre lige præcis modsat det, SF foreslår. Sandheden er jo, at vi har alt for meget pjat, slendrian, møder o.lign. i dag. Ingen har et ansvar, i hvert fald ikke ret mange, og ansvaret hos dem, der har det, forsøger man ligesom at undergrave de sidste rester af. Jeg gad nok vide, hvordan det ville

[Dohrmann]

gå med hele vores indenrigsflyvning, hvis vi ikke havde den store offentlige sektor, hvor man hver eneste dag ser offentligt ansatte komme slæbende med deres mapper på vej til møder i København. Vedtog man SFs forslag, blev antallet af passagerer nok fordoblet, men det hele ville ende i bureaukrati. Man starter om morgenen med at holde møder og drøfter til middag, hvad man egentlig skal foretage sig den dag, og hvem der skal gøre det.

Dette lovforslag synes jeg er et af de bedste beviser, vi har fået for, at SF er et bureaukratisk parti, som overhovedet ikke tænker på, hvor midlerne skal komme fra. Fulgte man disse tanker her, ville det hele ende i mødevirksomhed, hvor ingen havde et ansvar, og hvor man blot sad og diskuterede de forskellige ting. Lovforslaget er fuldstændig ubrugeligt, og det er da glædeligt, at det ikke kan finde et flertal her i folketinget.

Ole Henriksen (SF):

Man kan vel konstatere, at man til begge sider på de politiske fløje er modstandere af dette lovforslag, og det giver en vis tryghed at vide, at man har placeret sig inden for et område, hvor der egentlig er ret mange opgaver at tage fat på.

Der har været diskuteret ØD og VD og mange andre ting igennem lange tider både i organisationerne og også her i folketinget, og vi er fra SFs side enige i, at der skal gøres noget her, men hver gang er det jo strandet på, at det er den private sektor, vi primært har talt om. Det er strandet på, at der er noget, det hedder ejendomsret, det vil sige, at det handler om penge først og fremmest. Hvordan kan man få nogle aktier i inderlommen, siger nogle, og andre snakker om centrale fonde osv., men kigger man så på den offentlige sektor, er vi jo ude over problemstillingen vedrørende ejendomsretsbegrebet. Jeg forstår, at vi alle sammen er enige om, at vi ejer vores offentlige virksomheder i fællesskab, så hvorfor kunne man ikke inden for netop det område sikre, at det demokrati, som man jo også gerne vil have rundt omkring i alle andre virksomheder, blev indført på dette område, hvor det kan lade sig gøre uden at begynde at kigge på den økonomiske problemstilling? Det er jo sådan set det, der ligger til grund.

Vi mener, det er udmærket, at det er inden for statens virksomheder, man begynder. Sagen er jo, at vi i hvert fald har den ene arbejdsparter til stede her, nemlig arbejdsgiveren for området, og der er da al mulighed for at diskutere den slags ting her.

Jeg har ikke noget imod, at man under udvalgsarbejdet og på anden vis søger kontakt med organisationerne, men jeg har været i kontakt med adskillige organisationer om dette lovforslag, og der har været meget stor sympati for, at man måske lavede en forsøgsordning eller noget lignende inden for statens virksomheder, hvor man netop gav de ansatte større indflydelse. Der er jo ikke tale om, at det skal være nogen bureaukratisering, som hr. Dohrmann nævnte. Der er tale om, at den ledelsesret, som man i dag tillægger direktørerne eller den af ministeren udnævnte direktør, skal forvaltes i samarbejde med de ansatte. Jeg synes ikke, der er noget særlig odiøst i, at man går ind i sådan en udvikling. Der er heller ikke tvivl om, at de ansatte, med den viden de har på deres arbejdspladser, netop også vil være i stand til at deltage i hele ledelsesfunktionen, og det anser SF i hvert fald for at være afgørende, ikke blot når vi snakker om de offentlige virksomheder, men også når vi snakker om de private virksomheder.

Ministeren mente, at det var tvivlsomt, om man kunne afgive kompetence til de ansatte. Det er måske et juridisk problem, der kan undersøges nærmere, men i dag sker der jo allerede en ansvarsfordeling. En generaldirektør for post- og telegrafvæsenet må nødvendigvis have en række embedsmænd under sig, som han delegerer ansvar ud til, og disse kan igen delegerer ansvar ud til andre personer, og det er hele tiden under den samme ansvarlighedsproblemstilling, at dette ansvar deles ud.

Vi er lige så sikre på, at lønmodtagerne med lige så god ret og med lige så store kvalifikationer kunne udøve denne ledelsesret igennem et samarbejde på virksomheden. Jeg synes, vi kan prøve at undersøge i udvalget, om der her juridisk skulle være nogle hindringer.

Jeg tror snarere, hindringerne ligger på det politiske område. Som det er blevet nævnt fra en række ordføreres side, er vi fundamentalt uenige om, hvad vi mener med at indføre demokrati på arbejdspladsen, og vi

[Ole Henriksen]

må jo så konstatere, at den uenighed er til stede.

Jeg skal ikke her komme ind på regeringens moderniseringsprogram, som man skal til at føre igennem. Vi har ikke særlig stor tiltro til, at den charmeoffensiv, man prøver at tage inden for det offentlige område nu, i hvert fald giver større indflydelse til de ansatte. Tværtimod bliver det måske snarere et mere hæsblesende tempo, der skal på, og et lidt større smil til kunderne. Det er da aldrig forkert, men det er i hvert tilfælde ikke nok til, at vi vil kalde det indflydelse på arbejdsdagen i de offentlige virksomheder.

Så til spørgsmålet om, hvordan samarbejdsudvalgene fungerer i dag. De meldinger, som vi får fra den lange række af samarbejdsudvalg, der findes inden for statens virksomheder – det er vistnok en 1.400, og det er både hovedudvalg og underudvalg, jeg snakker om – er ikke særlig opløftende. De er ikke ret meget mere opløftende end dem, man får fra de private virksomheder, og det skyldes netop det, der har været peget på her, nemlig at arbejdsgiverens ret til at lede og fordele arbejdet er ukrænkelig og dermed altså faktisk er aldeles udemokratisk i de situationer, hvor man ikke kan få samarbejdet til at fungere, for da er det jo i sidste ende det, der gælder. Det er en autoritær holdning, og den må man selvfølgelig også kunne forvente at finde hos dem, der forvalter og forsvare både den private ejendomsret og ledelsesretten. Det kan ikke undre.

Men man kan så prøve at kigge på et forslag, der tidligere har været fremsat af samtlige de borgerlige partier, der i dag har taget afstand fra dette lovforslag, beslutningsforslaget om lige adgang til statens samarbejdsudvalg. Dengang var man ret meget oppe på mærkerne, og de fleste af de ting, der står i det forslag, som samtlige de borgerlige partier var med til, er ting, som SF meget gerne ville arbejde videre på:

For det første skal samarbejdsudvalgets personalerepræsentanter vælges af de ansatte, ikke udpeges. SF er enig i, at de skal vælges på demokratisk vis. Endvidere stod der, at mindretal også skal sikres repræsentation. Ja men vi har ikke noget imod, at mindretal bliver sikret repræsentation i disse udvalg, og at vi netop også får demokratiet til at fungere på den led. Vi er faktisk modstandere af, at der i dag finder en udpegning af disse

samarbejdsudvalgsmedlemmer sted fra organisationernes side. Vi mener, at det må være de ansatte selv, der skal have den afgørende indflydelse på, hvem de vil have ind. At det så skulle ske efter et system, hvor man sikrer et mindretal, kan vi selvfølgelig snakke videre om.

Så er fru Elisabeth Bruun Olesen fra VS meget bekymret over, at vi skal til at sovse medarbejderne ind i et medansvar. Vi er ikke bange for at sovse medarbejderne ind i et medansvar, for sagen må da være, at når vi er ude over hele den ejendomsretsproblemstilling, som ligger i den private sektor, så har vi her i statens virksomheder mulighed for at sige: nu får I et reelt medansvar, og det må I så forvalte, og så skal man selvfølgelig overholde lovene.

Det kan godt være, at loven brydes ind imellem på forskellige leder og kanter, men jeg kan altså ikke se andet end, at hvis der er vedtaget en finanslov her og der lægges budgetter ud til de offentlige virksomheder, så kan det være lidt vanskeligt at komme med en helt anden holdning til det. Det er altså sådan, folketetinget, som er den øverste myndighed i sidste ende, beslutter, at de økonomiske forhold skal køres. Det kan være dårligt, det er rigtigt, men det er da folketingets ansvar, og det må de ansatte i dag overholde, og det må også generaldirektører, og hvem der ellers har ansvar i dag, overholde.

Jeg mener, at vi må få en række debatter i udvalget og en lang række spørgsmål. Det kan godt være, at det bliver SF, der kommer til alene at skulle køre den stribe af spørgsmål i udvalget, men man kan godt forvente, at SF i større udstrækning vil vende tilbage til hele denne problemstilling, også på baggrund af, at vi ønsker en demokratisering af hele arbejdslivet. Dette her var en mulighed for at lave en fornuftig ordning inden for statens virksomheder i første omgang.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

Det er en illusion at tro, at staten som offentlig arbejdsgiver kan betegnes som en eller anden neutral instans, der er hævet op over, at vi lever i et klassesamfund. Hvis man har et virksomhedsråd bestående både af lederne og af de menige, der sammen skal sidde og forvalte de budgetter, som er blevet

[Elisabeth Bruun Olesen]

skåret ned herinde, så kommer man ud i nogle klassemodsatninger, hvor man ikke har fælles interesser.

(Kort bemærkning).

Ole Henriksen (SF):

Ved at læse lovforslaget lidt tættere vil man se, at de ansatte rent faktisk udgør ledelsen, men der er sket en udnævnelse af en direktør – det undgår man næppe inden for nogen virksomhed – og hvis det pålægges denne direktør at udøve denne ledelsesret i samarbejde eller sammen med de ansatte, kan man da ikke komme og sige, at de ansatte ikke får nogen indflydelse, når de faktisk skal udgøre det kollektiv, som jeg også forstår at VS ved givne lejligheder ønsker gennemført på andre områder. Men det skal jo nok være lidt mere hurtigt for VS' vedkommende. Vi synes, vi vil ruste os med tålmodighed og begynde et sted og så komme videre i udviklingen.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af lovforslag nr. L 92:

Forslag til lov om forbud mod visse offentligt ejede eller koncessionerede virksomheders medlemskab af private arbejdsgiverorganisationer.

Af Ole Henriksen (SF) m.fl.
(Fremsat 29/11 84).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Arbejdsministeren (Grethe Fenger Møller):

Det lovforslag, der her er til behandling, er en uændret genfremsættelse af et forslag, der blev fremsat første gang i 1973 og derefter igen i 1975 og i 1979.

Jeg tror, det må være undgået forslagsstillerens opmærksomhed, at der efter forrige genfremsættelse i 1979 er fremkommet en betænkning fra det udvalg, der blev nedsat efter første fremsættelse i 1973. Betænkningen fra udvalget, der havde højesteretsdommer Hermann som formand, blev oversendt til arbejdsmarkedsudvalget i marts 1980.

Jeg skal imidlertid her referere resultatet af udvalgets arbejde vedrørende det centrale punkt i kommissoriet, nemlig spørgsmålet, om det foreslåede forbud imod visse offentligt ejede eller koncessionerede virksomheders medlemskab af private arbejdsgiverorganisationer ville være foreneligt med grundlovens § 78, stk. 1, og om et forbuds forenelighed med sådanne konventioner, som Danmark har tiltrådt vedrørende organisationsfrihed m.v.

Udvalgets overvejelser og konklusioner er sammenfattet således:

»Hverken grundlovens § 78 eller de konventionsbestemmelser, der omhandler arbejdsgiveres foreningsfrihed, kan antages at være til hinder for et lovforbud imod, at virksomheder, der ejes af staten, er medlemmer af en privat arbejdsgiverforening. Det samme gælder formentlig for virksomheder, der ejes af kommuner. Et sådant lovforbud må imidlertid anses for at være uden praktisk interesse.

For så vidt angår virksomheder, hvor staten eller kommuner deltager med en begrænset del af den ansvarlige andels- eller aktie/anpartskapital eller som interessent, må udvalget nære betænkelighed ved at anse et forbud af denne karakter for foreneligt med grundlovens § 78. Et sådant forbud vil yderligere være en tilsidesættelse af forpligtelser, Danmark har påtaget sig ved ratifikation af ILO-konventionen af 1948 om foreningsfrihed og beskyttelse af retten til at organisere sig.«

Arbejdsministeren vurderede dengang, at resultatet af udvalgets redegørelse for de juridiske aspekter såvel statsretligt som folkeretligt af et eventuelt forbud imod de gældende virksomheders medlemskab af private arbejdsgiverforeninger indebar, at der ikke længere var grundlag for at arbejde videre